

EKONOMİ BAKANLIĞI

Cari Açık, GİTES ve Yeni Teşvik Sistemi

Ömür DEMİR KIZILARSLAN

Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü

16 Mayıs 2012

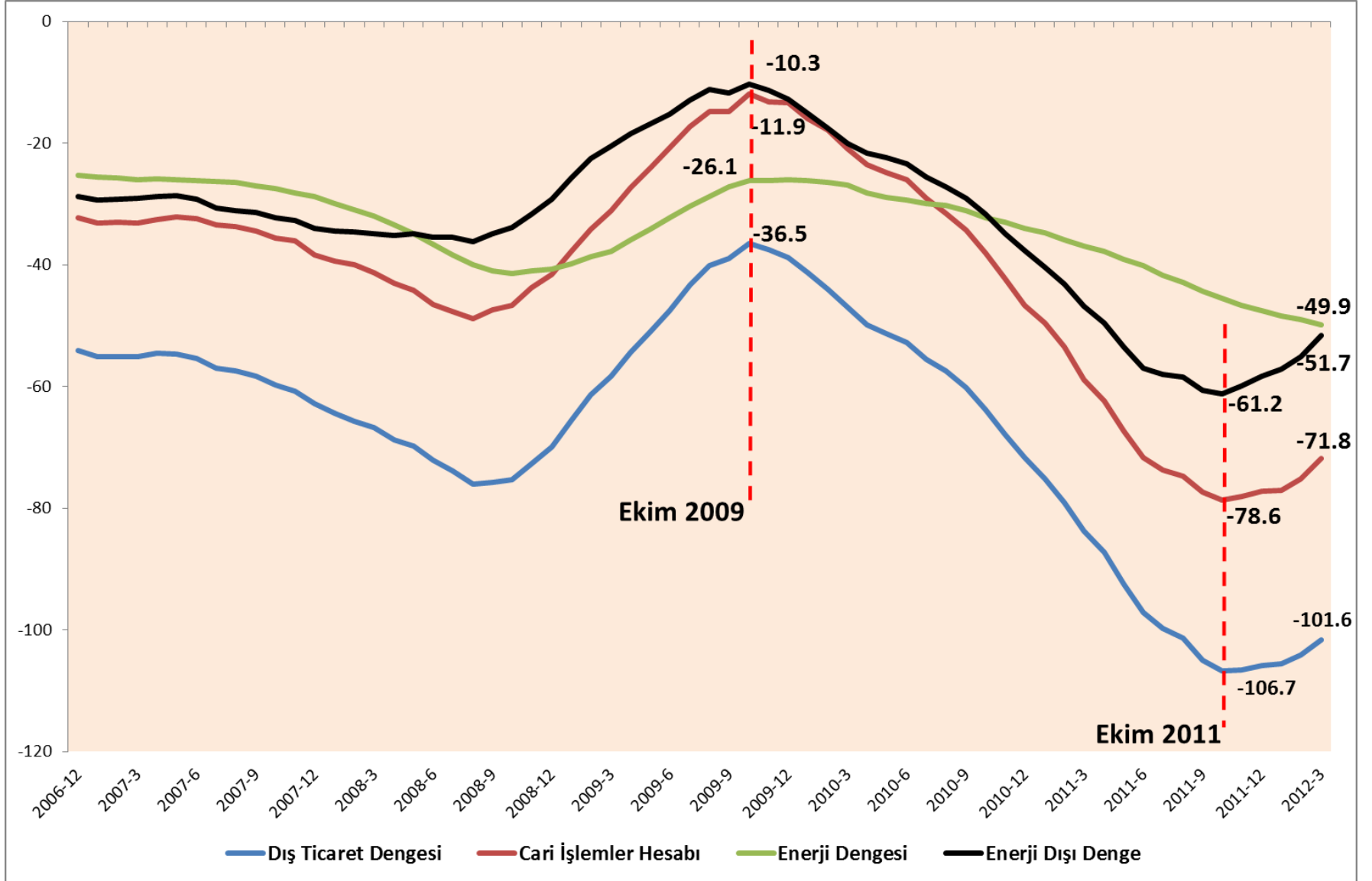
- **DIŞ TİCARET VE CARİ AÇIK**
- **GİTES**
- **TEŞVİK SİSTEMİ**

	2008	2009	2010	2011	2002-2011
GSYİH (milyar \$)	742,1	616,7	734,9	772,3	
Reel Büyüme (%)	0,7	-4,8	9,0	8,5	
Kişi Başına GSYİH (\$)	10.438	8.559	10.067	10.444	
İşsizlik (%)	11,0	14,0	11,9	9,8	
Enflasyon (Yıl sonu, %)	10,1	6,5	6,4	10,5	
İhracat (FOB; milyar \$)	132,0	102,1	113,9	135,0	
İthalat (CIF; milyar \$)	202,0	140,9	185,5	240,8	
Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	-69,9	-38,8	-71,7	-105,9	
Cari Denge (milyar \$)	-42,0	-14,0	-47,1	-77,1	
Cari Denge/GSYİH (%)	-5,7	-2,3	-6,4	-10,00	
Net DYY Girişi (milyar \$)	17,0	6,9	7,6	13,4	
TCMB Brüt Döviz Rezervi (milyar \$)	71,0	70,7	80,7	78,3	
Kamu Net Borç Stoku/GSYİH (%)	28,2	32,5	28,8	22,4	
TCMB Politika Faiz Oranı (%)	15,0	6,5	6,5	5,8	

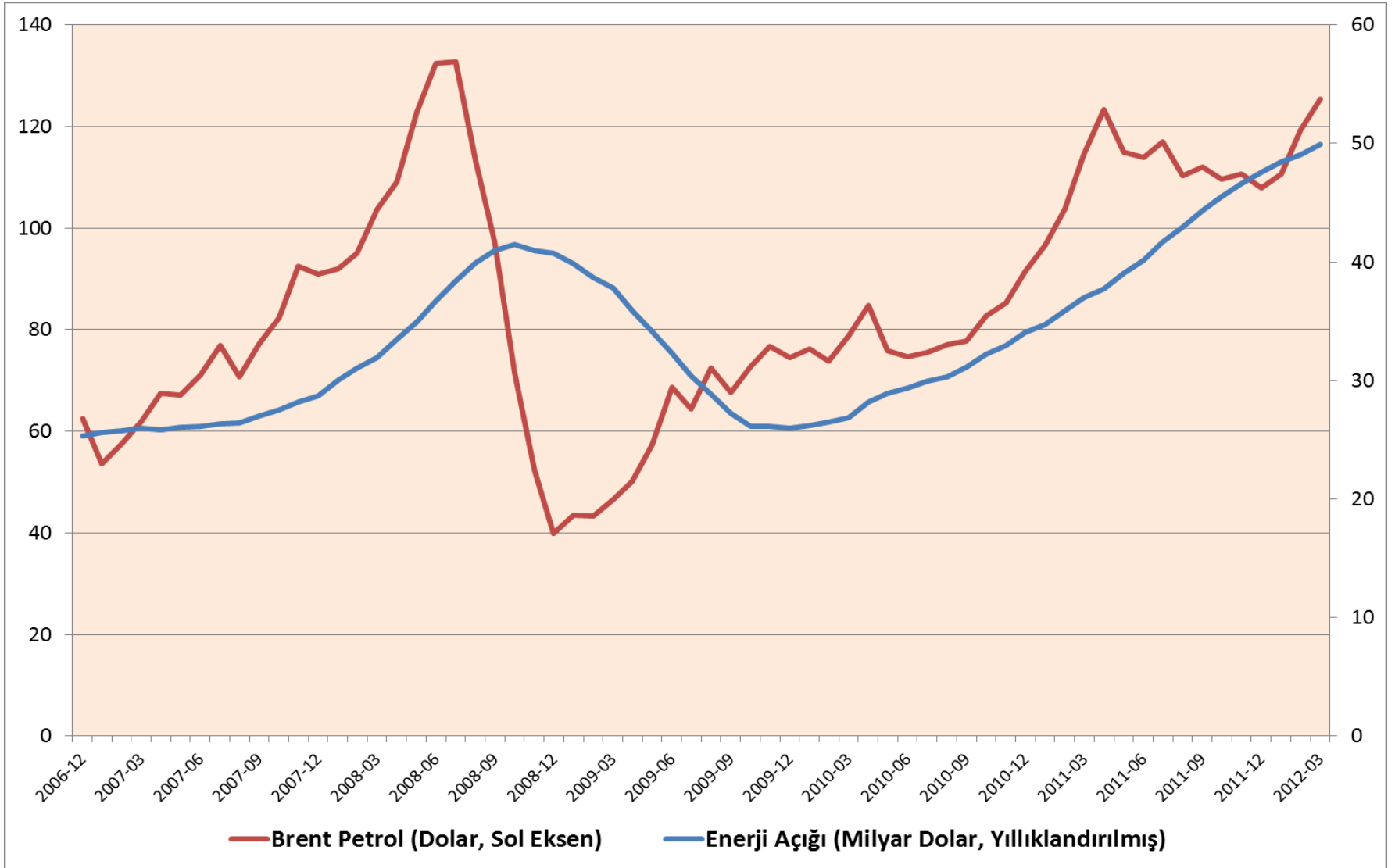
Kaynak: TÜİK, TCMB, Hazine Müsteşarlığı

	2008	2009	2010	2011	2001-2011
Brezilya	-1.7	-1.5	-2.2	-2.1	
Rusya	6.2	4.1	4.7	5.5	
Hindistan	-2.5	-2.1	-3.3	-2.8	
Çin	9.1	5.2	5.1	2.8	
Avro Alanı	-0.7	0.1	0.3	0.3	
AB-27	-1	-0.1	-0.2	0.1	
Yunanistan	-14.7	-11	-10	-9.7	
İrlanda	-5.7	-2.9	0.5	0.1	
İspanya	-9.6	-5.2	-4.6	-3.7	
İtalya	-2.9	-2.1	-3.5	-3.2	
Portekiz	-12.6	-10.9	-10	-6.4	
ABD	-4.7	-2.7	-3.2	-3.1	
Türkiye	-5.7	-2.2	-6.4	-9.9	

Kaynak: IMF World Economic Outlook (Nisan 2012)

Kaynak: TÜİK Verilerinden Yapılan Hesaplamalar

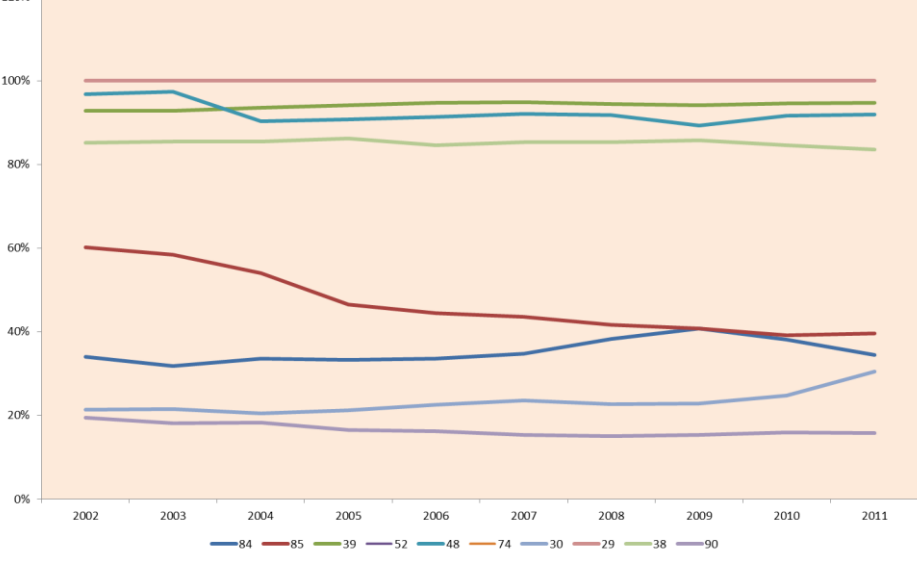
Kaynak: TÜİK Verilerinden Yapılan Hesaplamalar

Sıra	Fasıl	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2001-2011
1	84	ELEKTRİKSİZ MAKİNA VE CİHAZLAR,AKSAM VE PARÇALARI	-12.28	-8.999	-11.85	-15.55	
2	39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŐYA	-5.822	-3.851	-6.014	-7.998	
3	85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR,AKSAM VE PARÇALARI	-5.921	-5.612	-7.112	-7.96	
4	29	ORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR	-3.935	-2.994	-3.88	-4.959	
5	30	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	-3.939	-3.651	-3.852	-4.131	
6	90	OPTİK,FOTOĞRAF,SİNEMA,ÖLÇÜ,KONTROL,AYAR CİHAZLARI,TIBBİ ALET.	-3.08	-2.502	-3.071	-3.668	
7	74	BAKIR VE BAKIRDAN EŐYA	-2.119	-1.388	-2.236	-2.727	
8	38	MUHTELİF KİMYASAL MADDELER	-1.369	-1.153	-1.396	-1.753	
9	52	PAMUK	-0.698	-0.82	-1.937	-1.687	
10	48	KAĞIT VE KARTON;KAĞIT HAMURUNDAN KAĞIT VE KARTONDAN EŐYA	-1.528	-1.209	-1.603	-1.683	

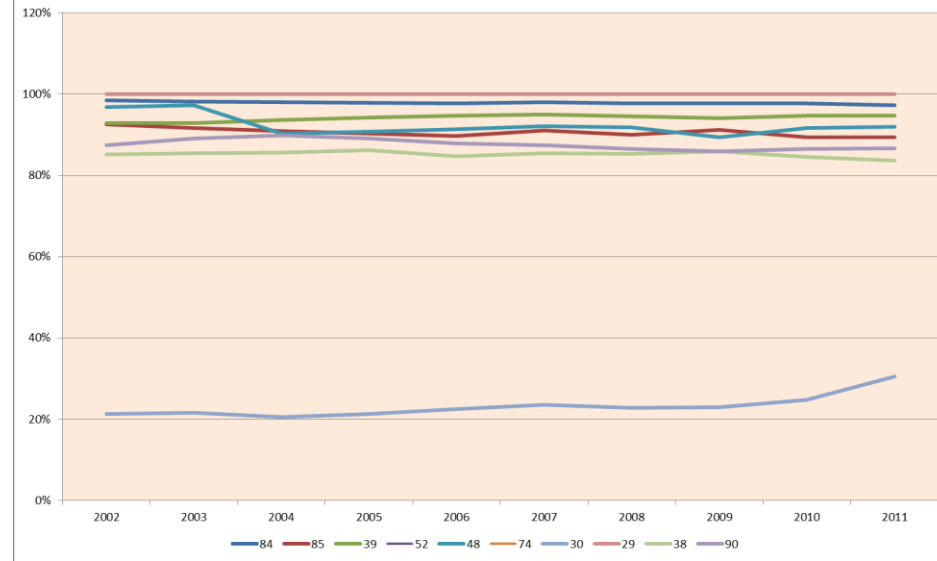
Kaynak: TÜİK Verilerinden Yapılan Hesaplamalar

- Enerji dışı denge kapsamındaki 97 fasıldan 48'i, 2001 yılından bu yana yıllık bazda sürekli olarak açık vermektedir.
- Söz konusu 48 fasıldan 41'inin 2011 açık değeri, 2008 yılı açık değerinden fazladır.
- 2009 yılı dışarıda tutulduğunda 48 fasıldan 9'unda açığın 2001'den bu yana yıllık bazda sürekli artış gösterdiği, 2009 ve 2010 yılları dışarıda tutulduğunda ise bu sayının 15'e yükseldiği gözlemlenmiştir.
- Tabloda ilk 3 sırada yer almakta olan 84., 39. ve 85. fasılların Türkiye'nin ihracatında ilk 10 sırada yer alan fasıllar arasında olması, ihracatın ithalat bağımlılığına da işaret etmektedir.

İthalatta Ara Malı Payının Gelişimi (%)

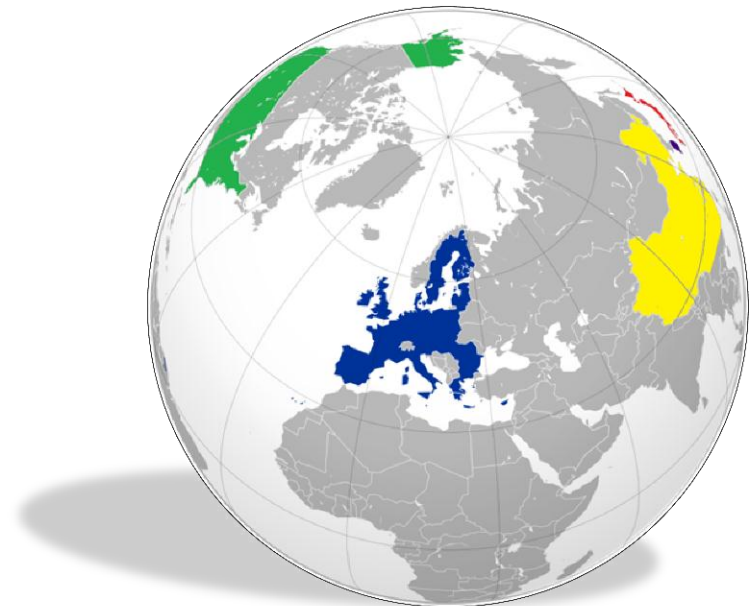
İthalatta Ara Malı ve Yatırım Malı Payının Gelişimi (%)

Kaynak: TÜİK Verilerinden Yapılan Hesaplamalar

- Enerji dışı dengenin belirleyicisi konumundaki fasılların ithalatında ara mallarının payı pek çok fasıl itibarıyla %85 seviyesinin üzerindedir.
- Söz konusu paylara ara malları ve yatırım malları toplamı cinsinden bakıldığında ise pek çok fasılda %90-%95 seviyelerine ulaşıldığı gözlemlenmektedir.

AB, ABD, Japonya, Güney Kore ve Çin,
hammadde/girdi tedarik stratejileri ile
küresel ekonomiye yön veriyor...

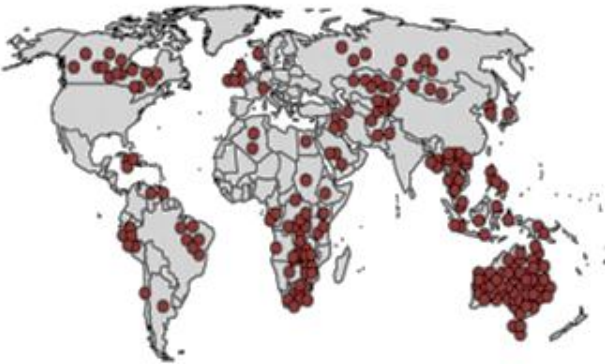
2005

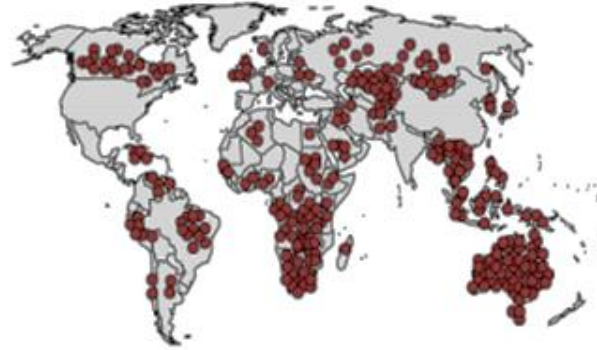
2006

2011

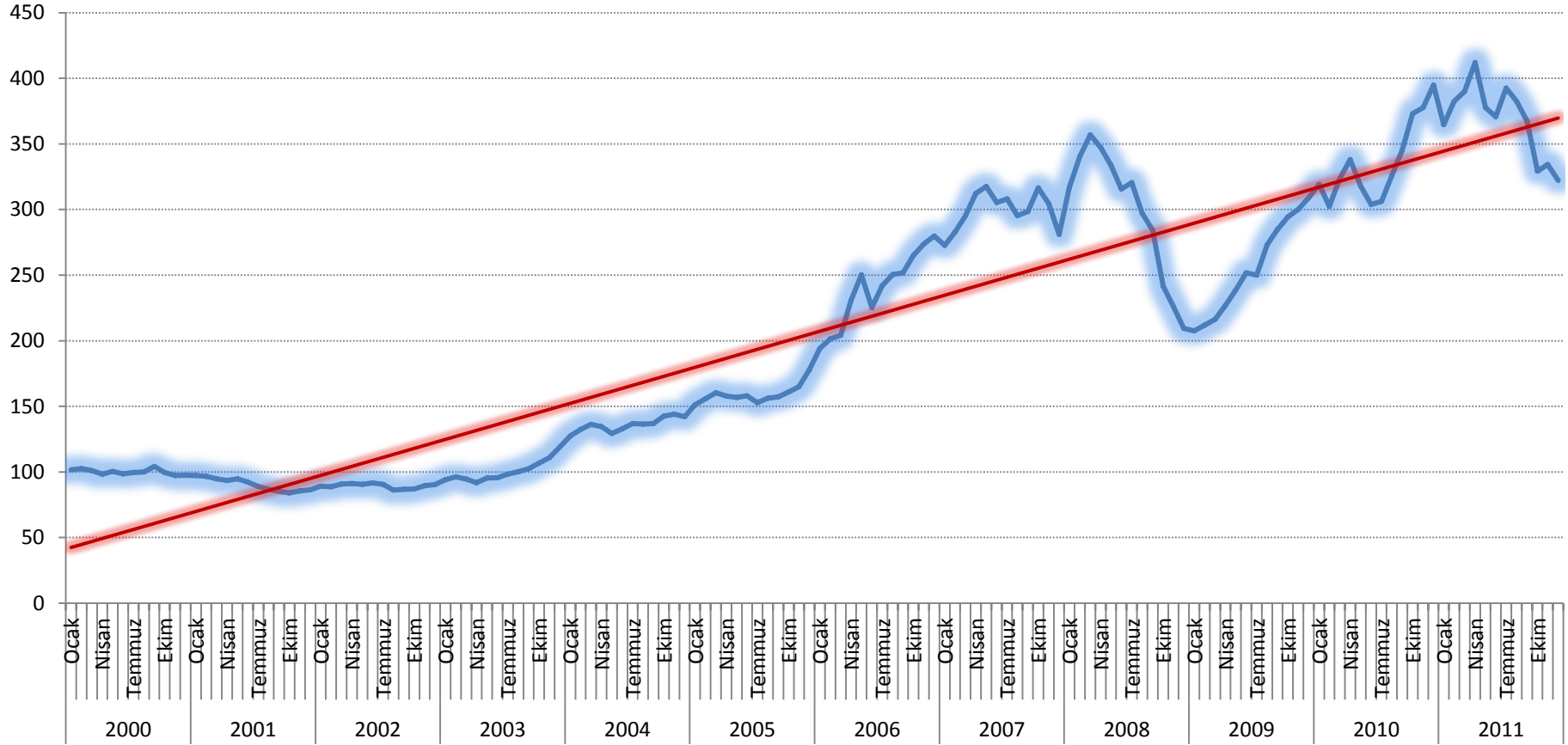

GELECEK 10 YIL

Kaynak: Beijing Axis Analysis

Tarım Dışı Ham Madde Endeksi (2000-2011)

Kaynak: UNCTAD

Demir cevheri, Alüminyum, Bakır, Nikel, Kurşun, Çinko, Kalay, Altın ve Gümüş

Hedef: 2023'te dünya ticaretinden aldığımız payın artırılması ve ihracatın **500 milyar dolara** çıkarılması.

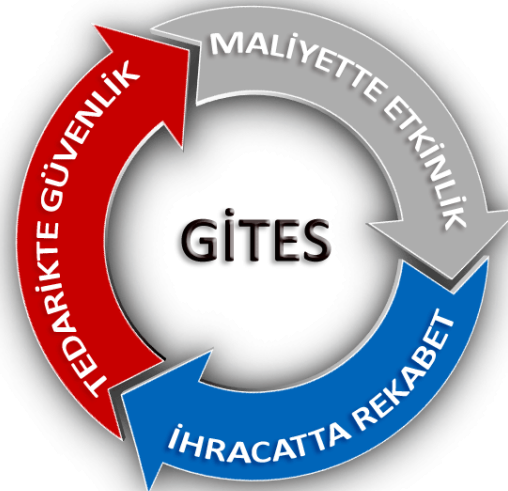
Amaç: **ihracat-üretim-yatırım-istihdamı** etkileyen politikaların birbirini destekleyecek şekilde etkileşimli olarak kullanılması.

Kapsam: İmalat sanayii ve hizmet üretim potansiyelinin **ihracat odaklı** değerlendirilmesi, sürdürülebilir ihracat artışı sağlanması, ihracatta **katma değeri yüksek ve teknoloji yoğun** sektörlerle geçilmesi.

Kurul: 12 Mayıs 2010 tarihli Başbakanlık Genelgesi (2010/12) ile **“İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu”** kurulmuştur.

Girdi Tedarik Stratejisi

Tüm tedarik zincirinde **tedarik sürekliliği ve güvenliği ile ihracatta sürdürülebilir küresel rekabet gücü artışının sağlanması, daha fazla katma değer Türkiye’de bırakılması, ara malı ithalat bağımlılığının azaltılması hedeflenmektedir.**

GİRDİ TEDARİK STRATEJİSİ

T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI

- Sektörel çalışma grupları kuruldu.

ARA MALI İTHALATININ SEKTÖRLERE** GÖRE DAĞILIMI (2011)

DEMİR-ÇELİK ve MADENCİLİK*	% 28,3
OTOMOTİV ve MAKİNA	% 17,7
KİMYASALLAR	% 21,4
TARIM	% 8,6
TEKSTİL	% 8,8

* Mineral yakıtlar ve yağlar (bitümenli taşkömürü ve antrasit hariç) dahil edilmemiştir.

** DTÖ SITC Sektörel Sınıflaması baz alınmıştır.

**Demir-
Çelik ve
Demir Dışı
Metaller**

Otomotiv

Makine

Kimya

**Tekstil ve
Deri**

Tarım

HURDA

DEMİR CEVHERİ

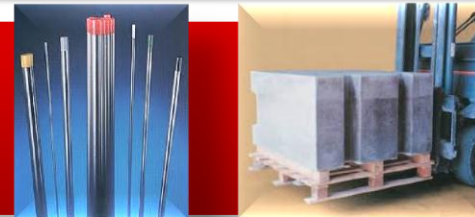
KOKLAŞABİLİR KÖMÜR VE ANTRASİT

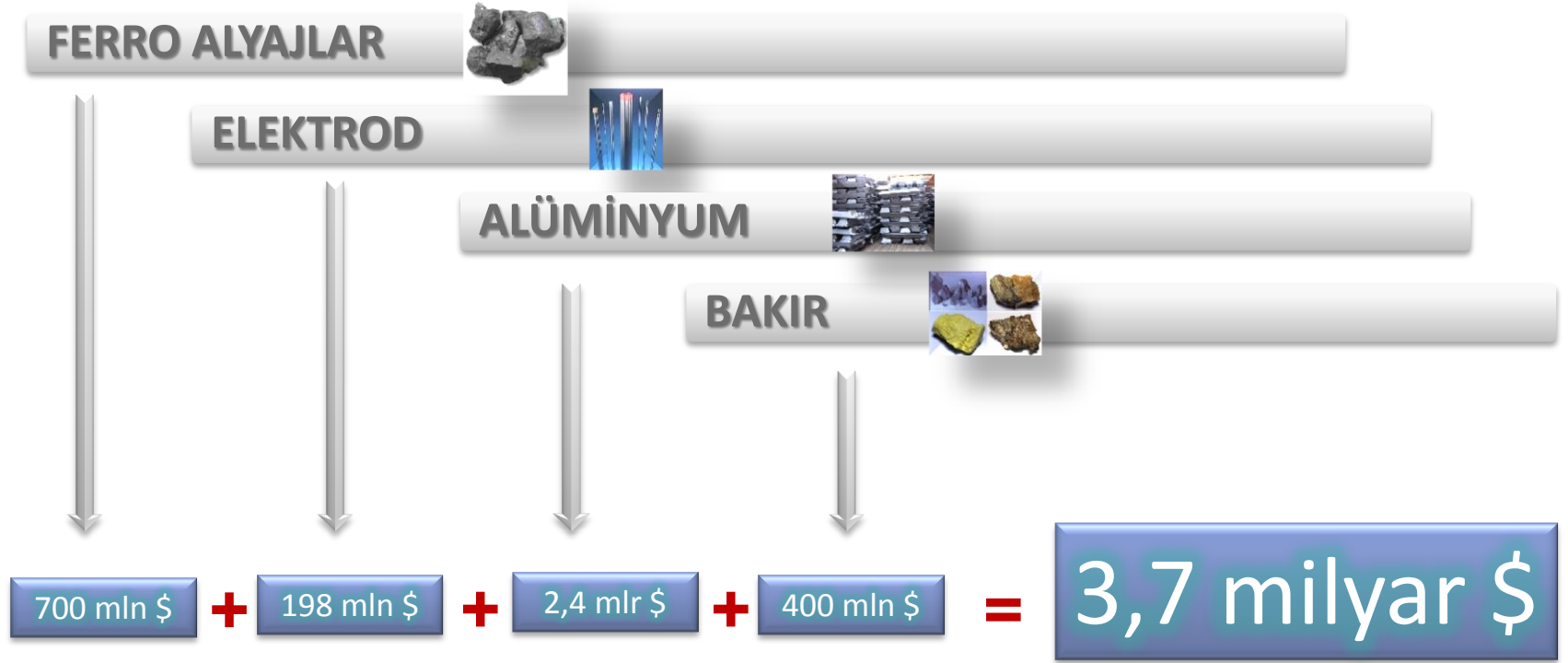

FERRO ALYAJLAR

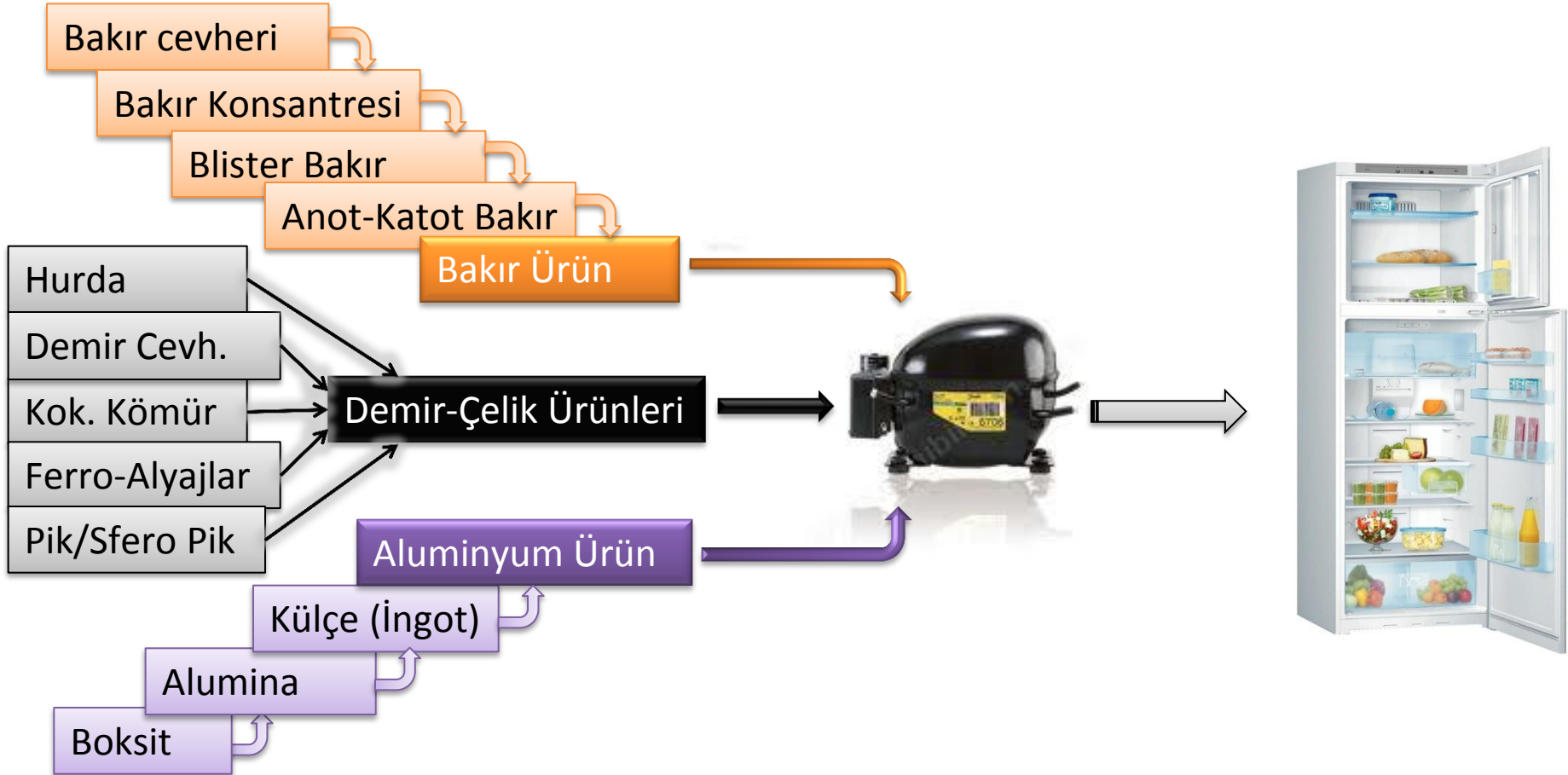
ELEKTROD VE REFRAKTER

ENERJİ YATIRIMLARI !!!

Soğutma Cihazlarında Kullanılan Kompresörler GİRDİ TEDARİK ZİNCİRİ

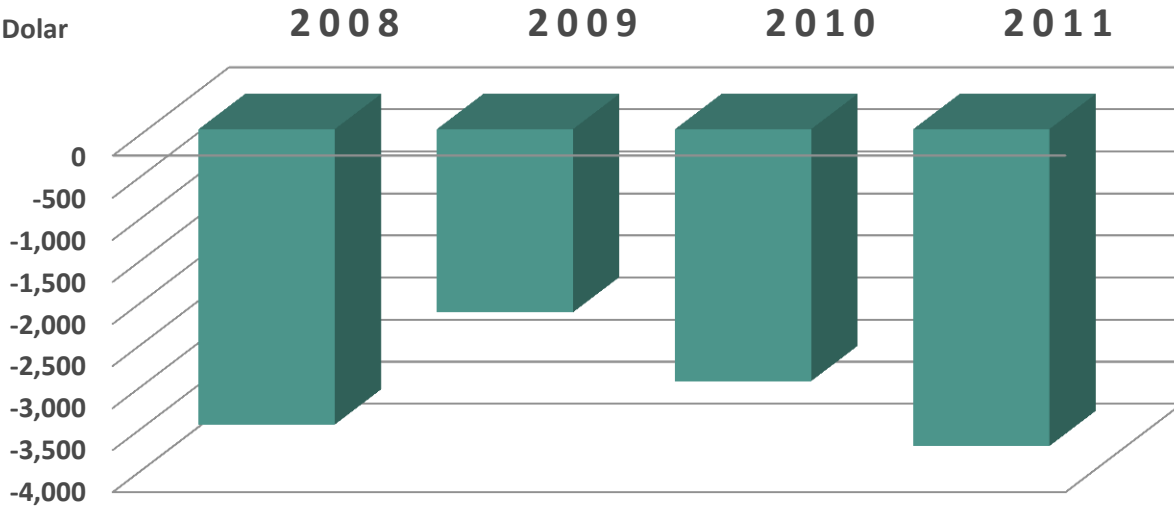
Otomotiv sanayi ürünleri ara malı ithalatının %50'sinden fazlası

Ana maliyet unsurlarından biri

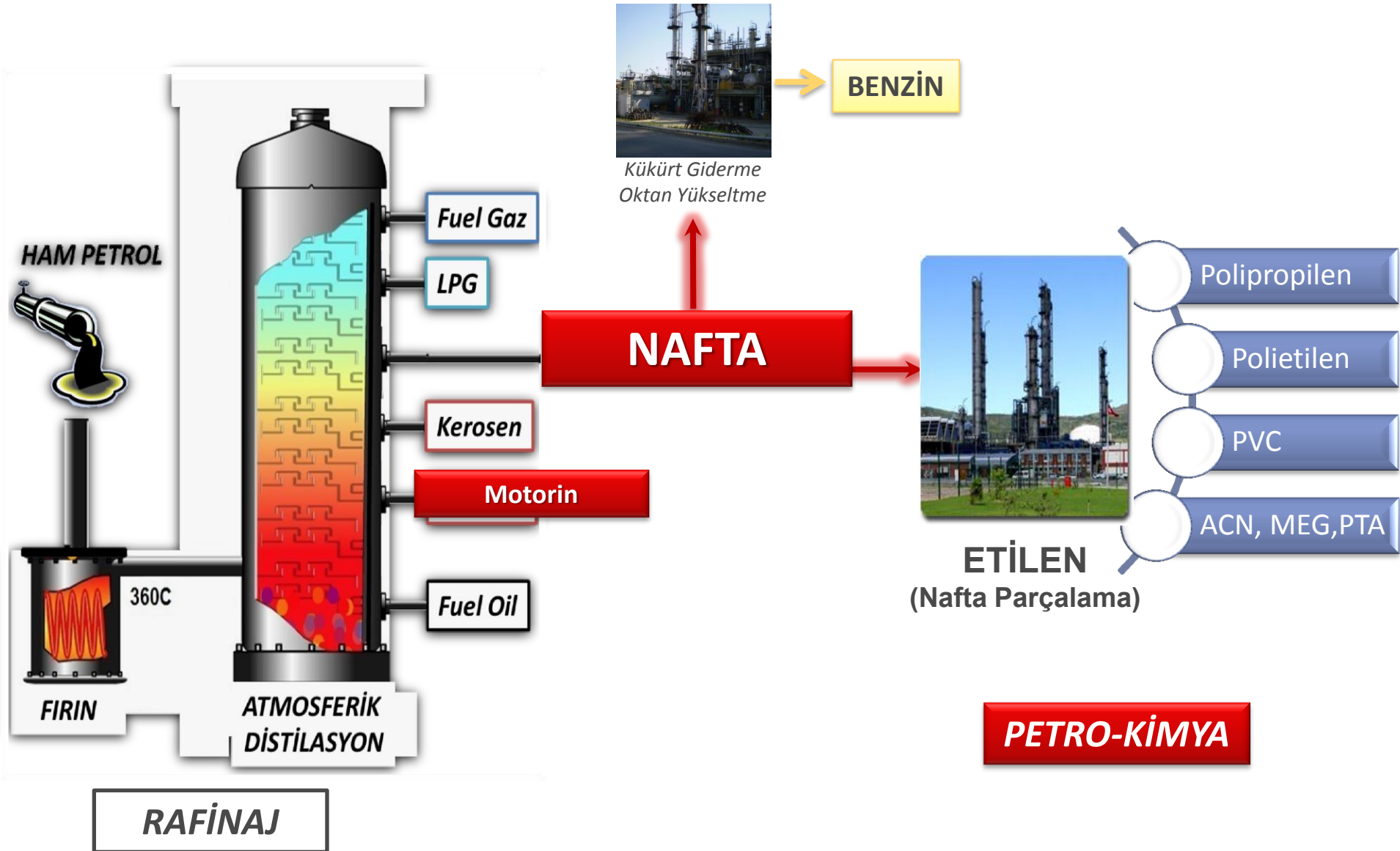
En düşük yerleşme oranı

Türkiye'nin Motor ve Aktarma Organları Dış Ticaret Dengesi*

Milyon Dolar

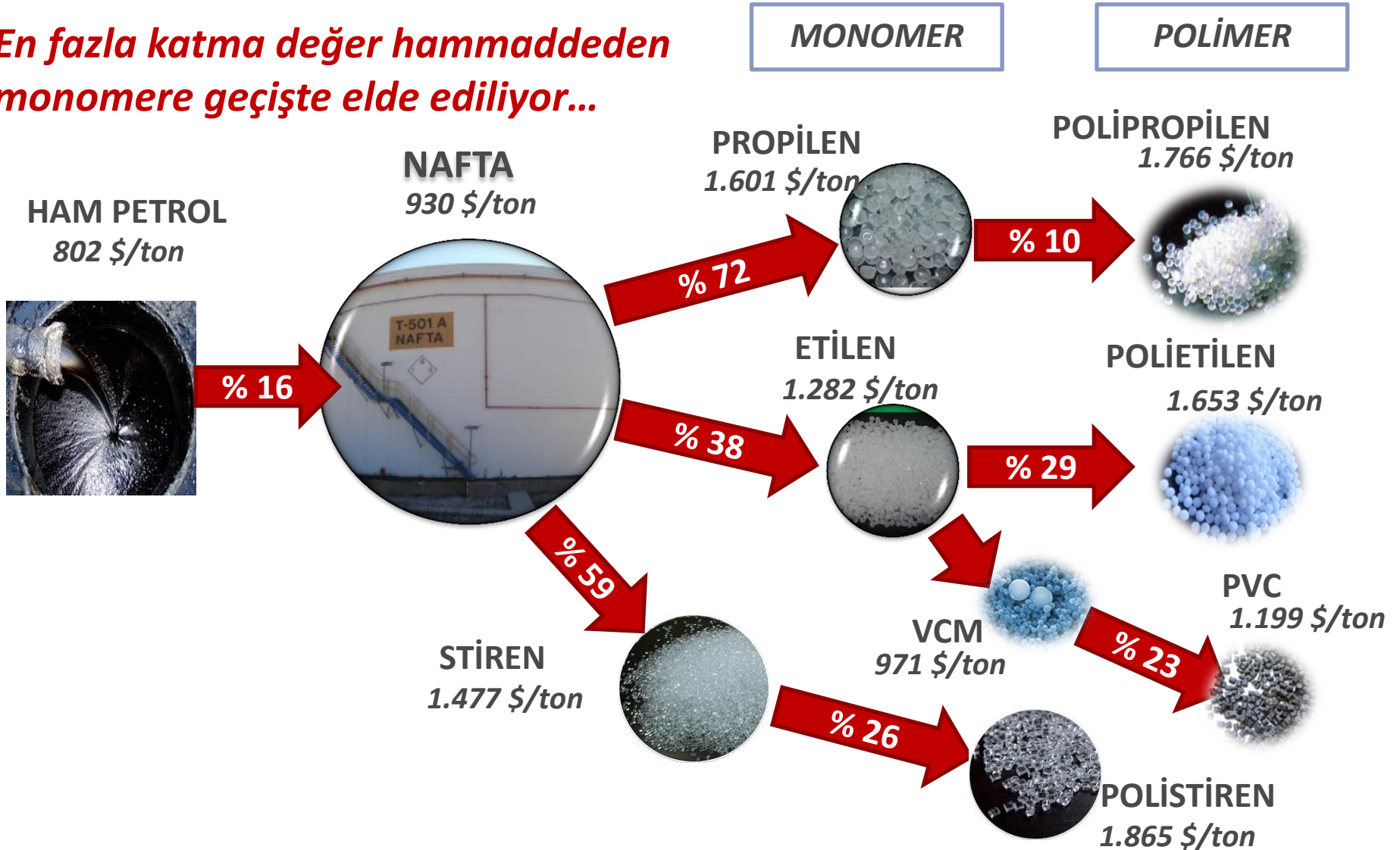

*HS:8407, 8408, 840991, 840999, 841330, 842123, 842131, 8511, 870840, 870850

RAFİNERİ, PETROKİMYA KATMA DEĞER ZİNCİRİ

En fazla katma değer hammaddeden monomere geçişte elde ediliyor...

Not: 2011 yılına ilişkin birim fiyatlar kullanılarak hesaplanmıştır.

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

- Cari açık tasarruf açığından ve üretimin ithalat bağımlılığından kaynaklanan yapısal bir sorundur. **Üretimin ithalat bağımlılığı bir kader değildir.** İyi tasarlanmış, doğru politikalarla değiştirilebilir bir sonuçtur.
- Cari açığın kalıcı olarak azaltılması için asıl olarak **reel ekonomiye yönelik politikaların teşkili** zorunludur. **Para ve maliye politikaları bu politikaları destekler nitelikte tasarlanmalıdır.**
- **İhracat odaklı mal ve hizmet üretim yapısının değiştirilmesi**, mal ve hizmetler ticaretinde dengeli bir yapının oluşturulması gerekmektedir.
- Ekonomimizde, **yatırım-üretim-ihracat zincirinde** atılacak doğru adımlarla sağlanabilecek kazanımlar **önemli ve öncelikli** hale gelmiştir.
- Birbiriyle stratejik ilişki içerisinde bulunan alanlarda, ilgili kurumlar arasında iyi bir işbirliğinin sağlanması gerekmektedir.

- **GİTES Sanayi Sektör Stratejileri** eylem planlarına girmiştir.
- **GİTES ve Sektör Stratejileri arasında bütünlük ve eşgüdüm** sağlanmaktadır.
- Yatırım Teşvik Politikaları **GİTES sonuçları da dikkate alınarak** yeniden şekillendirilmektedir.
- **2023 İhracat Stratejisine GİTES sonuçları yansıtılmıştır.**

MEVCUT TEŞVİK SİSTEMİ

Genel Teşvik Uygulamaları

- ✓ KDV İstisnası
- ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti

Bölgesel Teşvik Uygulamaları

- ✓ KDV İstisnası
- ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
- ✓ Vergi İndirimi
- ✓ Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- ✓ Yatırım Yeri Tahsisi
- ✓ Faiz Desteği

Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki

- ✓ KDV İstisnası
- ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
- ✓ Vergi İndirimi
- ✓ Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- ✓ Yatırım Yeri Tahsisi

3 TEMEL İHTİYACIN KARŞILANMASI

- Yatırım-Üretim-İstihdam-İhracat Politikalarının Eşgüdümü
- İthalata Bağımlı Olduğumuz Ara Mallarının ve Hammaddelerinin Ülkemizde Üretimini Sağlanması
- İhracatımızda, emek-yoğun teknolojiden bilgi-yoğun teknolojiye doğru geçişin sağlanması

HAZIRLIK SÜRECİ

- **Ekonomi Bakanlığının Kurulması**
 - Yatırım-üretim-istihdam-ihracat politikalarının eşgüdümünün sağlanması
- **Teşvik Sistemine İlişkin Tespit ve Değerlendirmelerin Alınması**
 - Özel Sektör Kuruluşları (TOBB ve TİM başta olmak üzere TÜSİAD, MÜSİAD, TUSKON, YASED ve diğer özel sektör temsilcisi kuruluşlar, sektörel dernekler, yatırımcılar ve ilgili Kamu Kurum ve Kuruluşları)
- **Gelen Tüm Taleplerin Değerlendirilmesi**
 - Yaklaşık 800 Talep

YENİ TEŞVİK SİSTEMİ

Genel Teşvik Uygulamaları

- ✓ KDV İstisnası
- ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti

Bölgesel Teşvik Uygulamaları

- ✓ KDV İstisnası
- ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
- ✓ Vergi İndirimi
- ✓ Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- ✓ Yatırım Yeri Tahsisi
- ✓ Faiz Desteği

Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki

- ✓ KDV İstisnası
- ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
- ✓ Vergi İndirimi
- ✓ Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- ✓ Yatırım Yeri Tahsisi

Stratejik Yatırımların Teşviki

- ✓ KDV İstisnası
- ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
- ✓ Vergi İndirimi
- ✓ Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- ✓ Yatırım Yeri Tahsisi
- ✓ Faiz Desteği
- ✓ KDV İadesi

*6. Bölge için Gelir Vergisi Stopajı Desteği ve Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği

Bölge ayrımı yapılmaksızın;

•Teşvik edilmeyecek yatırım konuları ile diğer teşvik uygulamaları kapsamında yer almayan ve

•Belirlenen asgari sabit yatırım tutarı şartını sağlayan yatırımların,

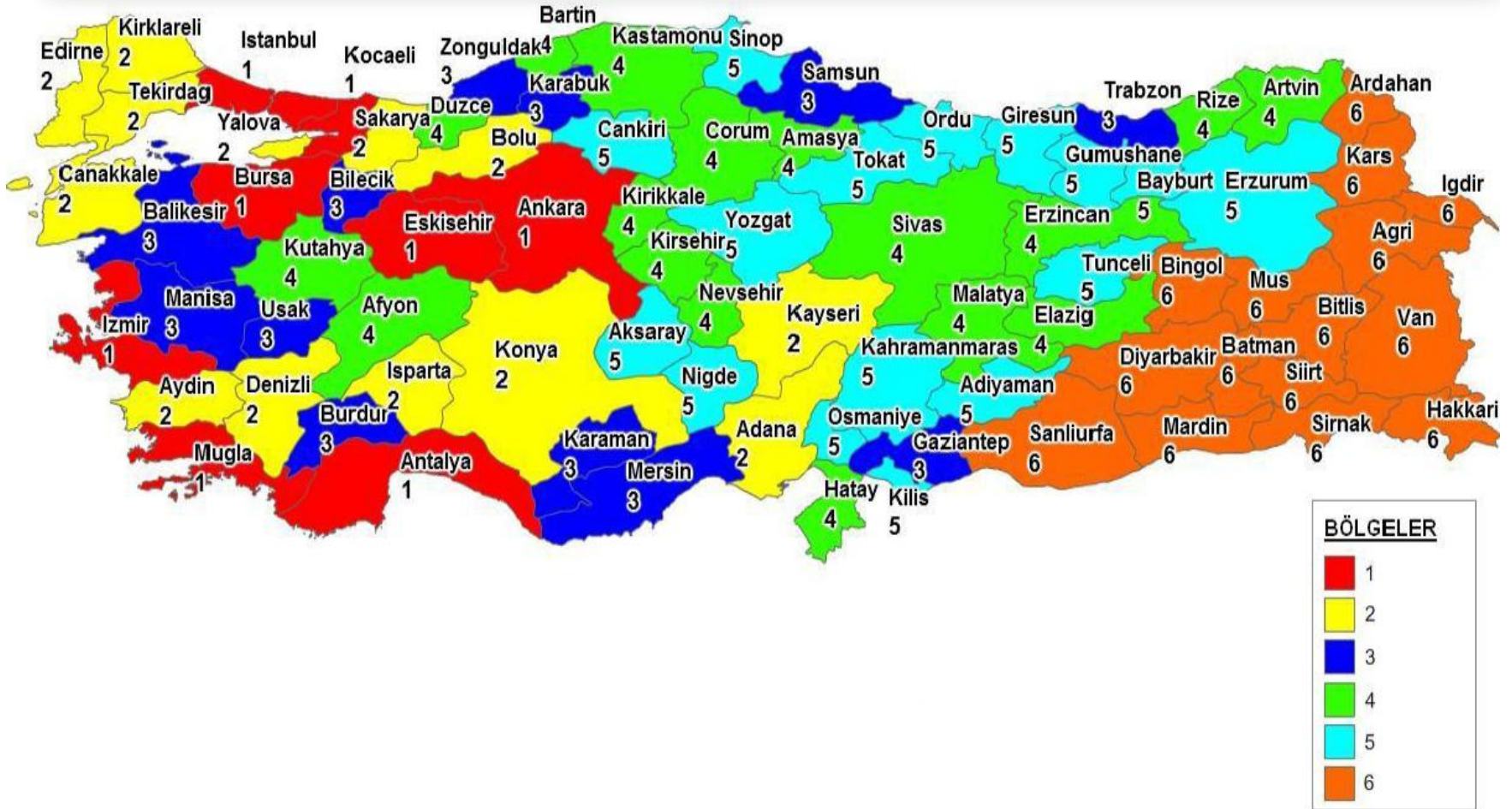
KDV İstisnası ve Gümrük Muafiyeti destekleri ile desteklenmesine devam edilecektir.

Yatırımın 6. bölgede yapılması halinde ise yeni bir uygulama olarak asgari ücret üzerinden hesaplana Gelir Vergisi Stopajı Desteği ve Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği sağlanacaktır.

- Yeni bir bölgesel harita – İl bazlı bölgesel teşvik sistemine geçiş
- Destek unsurları değişen süreler ve oranlar
- Desteklenecek sektörlerin güncellenmesi
- Sosyo-ekonomik açıdan görece az gelişmiş bölgeye (6. bölge) cazip destekler
- Öncelik arz eden yatırımlar

SEGE 2011

6 BÖLGE

KÜMELENME VE AR-GE YATIRIMLARI

- ✓ Organize Sanayi Bölgeleri
- ✓ Sektörel İşbirliği
- ✓ TÜBİTAK destekli Ar-Ge

6. BÖLGEYE YÖNELİK DEĞİŞİKLİKLER

- ✓ Genişleyen Sektörel Kapsam
- ✓ İşgücü Maliyetlerinin Azaltılması
- ✓ Finansman İmkanlarının Genişletilmesi

ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR

- ✓ Madencilik Yatırımları
- ✓ Demiryolu ve denizyolu ile yük veya yolcu taşımacılığına yönelik yatırımlar
- ✓ Test merkezleri, rüzgar tüneli ve benzeri nitelikteki yatırımlar
- ✓ Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde yapılacak turizm yatırımları
- ✓ Özel sektör tarafından gerçekleştirilecek ilk, orta ve lise eğitim yatırımları
- ✓ Yatırım tutarı 20 milyon TL'nin üzerinde olan
 - i) Belirli ilaç yatırımları
 - ii) Savunma sanayii yatırımları

DESTEK UNSURLARI		I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Vergi İndirimi	OSB Dışı	15	20	25	30	40	50
	OSB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Pr. İşveren His. Des.	OSB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
	OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Faiz Desteği		Yok	Yok	Var	Var	Var	Var
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	10 yıl
Sigorta Pr. İşçi His. Des.		Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	10 yıl

Büyük ölçekli yatırımların teşviki kapsamında;

- Teknoloji ve Ar-Ge kapasitesini artıracak
- Uluslar arası alanda rekabet üstünlüğü sağlayacak;

Büyük ölçekli yatırımların,

- ✓ KDV istisnası,
- ✓ Gümrük vergisi muafiyeti
- ✓ Vergi indirimi
- ✓ Sigorta primi işveren hissesi desteği
- ✓ Yatırım yeri tahsisi

gibi enstrümanlarla desteklenmesine devam edilecektir.

Yeni Teşvik sistemi ile söz konusu yatırımların 6. bölgede yapılması durumunda asgari ücret üzerinden hesaplanan gelir vergisi stopajı desteği ve sigorta primi işçi hissesi destekleri sunulacaktır.

Yatırım Konuları	Asgari Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)
Kimyasal Madde ve Ürünlerinin İmalatı	1000 200
Rafine Edilmiş Petrol Ürünlerinin İmalatı	1000
Transit Boru Hattıyla Taşımacılık Hizmetleri	50
Motorlu Kara Taşıtları Ana Sanayi	250 200
Motorlu Kara Taşıtları Yan Sanayi	1000 50
Demiryolu ve Tramvay Lokomotifleri ve/veya Vagon İmalatı	50
Liman ve Liman Hizmetleri	250 200
Elektronik Sanayi	1000 50
Tıbbi Alet, Hassas ve Optik Aletler İmalatı	50
İlaç Üretimi	100 50
Hava ve Uzay Taşıtları ve /veya Parçaları İmalatı	50
Makine (Elektrikli Makine ve Cihazlar Dahil) İmalatı	50
Metal Üretimine Yönelik Yatırımlar: Maden Kanunund belirtilen IV/c grubu madenlerin cevher ve/veya konsantresinden nihai metal üretimine yönelik yatırımlar (bu tesislerde entegre madencilik yatırımları dahil)	50

DESTEK UNSURLARI		I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Vergi İndirimi	OSB Dışı	25	30	35	40	50	60
	OSB İçi	30	35	40	50	60	65
Sigorta Pr. İşveren His. Des.	OSB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
	OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	10 yıl
Sigorta Pr. İşçi His. Des.		Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	10 yıl

Büyüme potansiyeli olan sektörlerimizin ara malı ithalat bağımlılığını azaltacak, Ar-Ge içeriği yüksek, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli yatırımlar...

AMAÇ;

- GİTES ve İthalat Haritası çerçevesinde, cari açığın azaltılması amacıyla ithalat bağımlılığı yüksek ara malları ve ürünlerin üretimine yönelik,
- Uluslar arası rekabet gücünü artırma potansiyeline sahip, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli yatırımları teşvik etmek

STRATEJİK YATIRIMLARI DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

- İthalat bağımlılığı yüksek ara mali veya ürünlerin üretimine yönelik,
- Asgari yatırım tutarı 50 milyon TL olan,
- %50'den fazlası ithalatla karşılanan,
- Asgari %40 katma değer üreten,
- Üretilecek ürünle ilgili toplam ithalat değeri son 1 yıl itibariyle en az 50 milyon \$ olan (yurtiçi üretimi olmayan mallarda bu şart aranmayacaktır.)

STRATEJİK YATIRIMLAR DESTEK UNSURLARI

DESTEK UNSURLARI	AÇIKLAMA
KDV İstisnası	Tüm Bölgeler
Gümrük Vergisi Muafiyeti	Tüm Bölgeler
Vergi İndirimi	50%
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	7 Yıl (6. bölgede 10 Yıl)
Yatırım Yeri Tahsisi	Tüm Bölgeler
KDV İadesi	500 milyon TL'nin üzerindeki yatırımların bina-inşaat harcamaları için
Faiz Desteği	Yatırım tutarının %5'ini geçmemek üzere azami 50 milyon TL'ye kadar
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	Sadece 6. bölge yatırımları için 10 yıl
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği	Sadece 6. bölge yatırımları için 10 yıl

EKONOMİ BAKANLIĞI

Teşekkürler